

Az ókori irodalmak története / Világirodalom 1. (Ókori irodalom)
BBN-MIR11-201 / OT-MAGY-212

OLVASMÁNYOK A BEUGRÓ VIZSGÁHOZ

Ahol vannak, az alább jelölt internetes könyvek minden részénél természetesen szükségesek az általános bevezetők, a műfajelméleti-műfajitörténeti bevezetések, és az egyes művekhez írt bevezetések (a kronológiai adatok közül csak a legfontosabbak). A római irodalom egy részéhez külön pdfformátumú fájl tartalmazza a bevezetőket („*Római irodalom az epigrammától kezdve*”), ezt megosztjuk a hallgatókkal. A keresztény és a keleti anyagban sincs mindenütt bevezető, ott tehát ilyesmit nem is kérünk számon.

Ha nem jelzünk válogatást az adott alfejezetből (például egy szerzőből), értelemszerűen végig el kell olvasni a szöveget. A szűkítéseket általában zárójelben jelezzük (például 1–2, vagyis a gépeskönyvben kijelölt 1. és 2. szemelvény). Néhol jelöljük, hogy „végig”, az egyértelműség kedvéért.

Magukat a szövegeket úgy olvassák el, hogy vissza tudjanak emlékezni egyes fordulatokra, szavakra is.

A tesztben lesz szövegfelismerés, ahhoz kapcsolódóan egy-két szavas válaszokat kívánó kérdések. Például ha az *Ilias* egy részletét adjuk meg, biztosan lesznek kérdések a benne előforduló nevekről, reáliákról, műfajról, metrumról. De csak olyan kérdés lesz, ami megtalálható az elektronikus tankönyv bevezetéseiben.

***

Az antik (görög-latin) és ókori keleti szövegek digitális lelőhelye

Ókori és keleti irodalmak. (Digitális szöveggyűjtemény), főszerk. SZEPESSY Tibor, Budapest, 2006 (Antiqua et orientalia).

elérhető online: <http://gepeskonyv.btk.elte.hu/adatok/Okor-kelet/Okori.es.keleti.irodalmak/>

Ókori görög irodalom

Ahol csak szerzői név szerepel, az azt jelenti, hogy az adott szerzőtől megadott szemelvényeket kell elolvasni, tehát pl. nem a teljes *Iliast* kérjük, hanem csak az itt előforduló szemelvényt végig!

Eposz (és tanköltemény): Homéros (*Ilias*, *Odysseia*), Hésiodos (*Theogonia*, *Munkák és napok*), Apollónios Rhodios (az első szemelvény), Moschos.

Elégia: Tyrtaios, Mimnermos, Solón (1)

Epigrama: Platón, Asklépiadés (1–3), Meleagros (1, 4)

Melos: Sapphó (2-3), Alkaios (3), Anakreón (1, 2, 4)

Az iambos: Archilochos (2, 6)

Kardal: Pindaros (1)

Idill és bukolika: Theokritos (2)

Tragédia: Sophoklés, Antigoné (egészében elolvasandó, itt érhető el: <http://mek.niif.hu/00500/00500/00500.htm>)

Komédia: (végig!)

Történetírás: Hérodotos, Thukydidés

Életrajz: Plutarchos

Ékesszólás: csak Isokratés és Démosthenés

Dialógus: Platón

Római irodalom

Eposz: Ennius (2), Vergilius (végig!), Catullus

Tanköltemény: Lucretius (1), Vergilius (3, 6)

Líra: Catullus (1, 2, 4, 5, 12, 20), Horatius (2, 5, 7, 8, 10, 16, 17, 21, 28)

Elégia: Tibullus (1), Propertius (*Az őrijongó kedves*), Ovidius (*Udvarlás kocsiversenyen, A négy kor, A száműzött búcsúja Rómától*)

Az epigramma: Martialis (*Beköszöntő, Egy rossz költőre*)

Szatíra: Horatius (1,9: „Épp ballagtam a Szent Úton”)

Költői levél: Horatius (*Ars Poetica* 1–72), Ovidius (*Dido levele Aeneashoz*)

Mese: Phaedrus (*A farkas és a bárány*)

Komédia: Plautus (*A hetvenkedő katona/ Miles gloriosus* 1–155)

Történetírás: Livius (*Mucius Scaevola, A színjátszás kezdetei Rómában, Hannibal jellemzése*), Tacitus (*Germania* 16–19, *Róma égése Kr. u. 64-ben, Seneca halála*)

Levelek: ifj. Plinius (*Martialis halála, A Vesuvius kitörése*)

Ékesszólás: mind a két Cicero-részlet

Regény: a Petronius- és Apuleius-részletek

További ókori és késő ókori irodalmak

Latin ókeresztény és középkori liturgikus költészet: Ambrosius (*Isten, te mindentalkotó*), Prudentius (*Mártírhimnbók, köszöntelek*), Venantius Fortunatus (*Himnusza a szent keresztnek*), Hrabanus Maurus (*Pünkösti himnusza*), Jacopo da Todi (*Himnusza a Fájdalmas Anyáról*)

Latin ókeresztény próza: Szent Ágoston, *Vallomások* (Augustinus, *Confessiones* I, 7.11., I a gyermekkorról; 14.23–16.26. Homéros olvasása; V, 13.23. találkozás Ambrussal; VIII, 12.28–29. megtérés, IX, 5.13–7.15. Ambrus himnusza; IX, 10.23–25. az ostiai látomás; IX, 12.32. Monica halála; X, 33.49–34.51. az érzékek), Nagy Szent Leó karácsonyi beszéde

Bizánci költészet: Ióannész Tzetész (*Allegóriák az Odüsszeiához*), *Az Akathisztosz Imnosz*

Görög ókeresztény próza: Nagy Szent Vazul (Baszileiosz), *Homília*

Bizánci görög próza: Priszkosz (*Küldetés Attilához*), *Fiziológus* (részletek), Prokopiosz (*Titkos történet – Jusztinianosz igazi arca*)

Apokrifok: *Tamás apostol cselekedetei* (részlet)

Ókori keleti irodalmak

Sumer: Enki és Ninmah / Az ember teremtése, Siratóének Ur városa fölött, Sör-ivóknak való
Akkád: Gilgames-eposz, 12 táblás változat (I. tábla, Prológus (a)–(d) fordításváltozatok
valamelyike), Úr és szolga párbeszéde

Biblia

Javasolt fordítás: Új fordítású revideált Károli Biblia (2014), elérhető:
<https://abibliamindenkie.hu/>

Ószövetségi részletek

Mózes első könyve (Genesis): 1–4. fejezet; 6–9. fejj.; 11,1–10; 12–15. fejj., 17. fejj., 21–23. fejj., 25–27. fejj.; 37–46. fejj.

Mózes második könyve (Exodus): 1–5. fejj.; 6,1–13; 12–20. fejj.; 32. fejj.

Mózes harmadik könyve (Leviticus): 23. fejj.

Mózes ötödik könyve (Deuteronomium): 34. fejj.

A bírák könyve: 14–16. fejj.

Jób könyve: 1–2. fejj., 42. fejj.

A Zsoltárok könyve: 1., 23., 42., 51., 110., 150.

A prédikátor könyve: 1. fejj.

Énekek éneke: 1–2. fejj.

Ézsaiás próféta könyve (Ézsaiás/Izajás/Jesája): 6., 11., 53. fejj.

Jeremiás siralmi: 1. fejj.

Dániel próféta könyve: 5–7. fejj.

Jónás próféta könyve: végig

Újszövetségi részletek

Máté evangéliuma (végig)

Az apostolok cselekedetei: 1,1–12 (mennybemenetel); 2,1–13 (pünkösds); 9,1–22 (pálfordulás)

Pál első levele a korinthusiakhoz: 13. fejj. (szeretethimnusz)

A jelenések könyve 1, 9–20; 5. fejj.; 8. fejj.; 12. fejj.; 18,1–8; 20,1–6; 20,7–10; 20,11–15; 21. fejj.

***

További javaslatok a szövegek elérésére: <http://mek.oszk.hu> (pl. Homéros, *Odysszia*, Devecseri Gábor ford., és rengeteg más, sajnos sokszor sajtóhibákkal)

Könyvben: az Európa Kiadó Bibliotheca Classica-sorozata, *Görög költők antológiája*, *Római költők antológiája* stb.

A fenti felsorolás nem tartalmazza az előadáshoz kapcsolódó szövegrészleteket.

***

Ajánlott irodalom

Ókori görög irodalom

Bevezetés az ókori görög irodalom történetébe, szerk. KAPITÁNYFŰY István – SZEPESSY Tibor, ELTE Eötvös József Collegium, Budapest, 2013.

NÉMETH György – RITOÓK Zsigmond – SARKADY János – SZILÁGYI János György, *Görög művelődéstörténet*, Osiris, Budapest, 2006.

Római irodalom

ADAMIK Tamás, *Római irodalom. A kezdetektől a nyugatrómai birodalom bukásáig*, Kalligram, Budapest, 2009.

Michael von ALBRECHT, *A római irodalom története*, I–II. kötet, Balassi, Budapest, 2003–2004.